

28.07.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**28 Temmuz 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

28 Temmuz 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARLARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2023/333)
- Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Atama Kararı

YÖNETMELİKLER

- Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Basit Konaklama Tesisleri ile Plaj İşletmelerinin Belgelendirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yükseköğretim Kurumları Devlet Konservatuvarları Müzik ve Bale İlköğretim Kurumları ile Müzik ve Sahne Sanatları Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Şarj Hizmeti Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- 7456 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesiyle İhdas Edilen Ek Motorlu Taşıtlar Vergisine İlişkin Genel Tebliğ (Seri No: 1)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 4/5/2023 Tarihli ve E: 2019/93, K: 2023/87 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 18/5/2023 Tarihli ve E: 2023/23, K: 2023/101 Sayılı Kararı

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 5. Hukuk Dairesine Ait Karar

Buğday fiyatları Rus saldırısıyla sıçradı

Tahıl koridoru girişiminden çekilen Rusya, Ukrayna'nın lojistik altyapısına saldırılarını devam ettirirken buğday fiyatları da sıçrama kaydetti.



Tahıl piyasasında Rusya'nın yarattığı olumsuz etki devam ediyor.

Karadeniz üzerinden taşınan tahıl girişiminden çekilerek küresel tahıl fiyatlarının artmasına neden olan Rusya, Ukrayna'nın tahıl taşımacılığı altyapısına yönelik saldırılarına devam ederek piyasanın daha fazla gerilmesine yol açıyor.

Son olarak Karadeniz'deki Rus denizaltısından atılan iki füze Odesa limanında altyapının hasar almasına neden oldu.

Bu saldırının ardından Chicago'da buğday vadeliilerinde yüzde 1,5 artış yaşandı.

Rusya 17 Temmuz'da tahıl koridorundan çekilmesinin ardından Tuna nehri üzerindeki bir limana da saldırı düzenlemişti.

Rusya 17 Temmuz'da çekilmişti

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın küresel gıda fiyatları üzerindeki etkisini azaltmak için BM, Rusya, Türkiye ve Ukrayna, 22 Temmuz 2022'de Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması'nı imzalamıştı.

28.07.2023

Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov, süresi dolan Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması'na ilişkin 17 Temmuz'da yaptığı açıklamada, "Tahıl koridoru anlaşması fiilen son buldu, durduruldu. Rusya, ilgili şartlar uygulanır uygulanmaz derhal tahıl anlaşmasına geri dönecek. Anlaşmanın Rusya ile ilgili kısmı yerine getirilmedi" ifadesini kullanmıştı.

Rusya'nın bu kararı dünyada tepki çekmiş ve Rusya'ya gıdayı silah olarak kullanma suçlaması yapılmıştı.

Ankara Büyükşehir'in kırsal bölgelerde sıvat desteği sürüyor

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Başkentte tarım ve hayvancılığın gelişmesine katkı sağlamak için çiftçilere verilen desteklere devam ediyor.



Ankara Büyükşehir Belediyesi, Başkentte tarım ve hayvancılığın gelişmesine katkı sağlamak için çiftçilere verilen desteklere devam ediyor. Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı özellikle kırsal mahallelerde (yayla ve mera alanlarında) otlayan hayvanların temiz su ihtiyacının karşılanması için içme suyu teknesi (SIVAT) montajı yapmayı sürdürüyor.

641 MAHALLEYE TOPLAM 9 BİN 995 SIVAT MONTAJI YAPILDI

Başkentli yerli üreticileri kaldırmak için desteklerini sürdüren Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı hayvancılıkla uğraşan çiftçilere yönelik kırsal bölgelerde SIVAT montajı yapıyor. 2022 yılından beri devam eden proje kapsamında bugüne kadar 641 mahallede toplam 9 bin 995 adet oluk teslim edilirken, her noktaya 5 oluk ve 1 başlıktan oluşan sıvatın montajı gerçekleştiriliyor.

Kırsal mahallelerde, yayla ve mera alanlarında hayvanların su kaynaklarına daha kolay ulaşmasını, yaban hayvanlarının su ihtiyaçlarını karşılamak ve kısıtlı olan su imkânlarının daha verimli kullanılmasını sağlamayı amaçladıklarını belirten Kırsal

Hizmetler Daire Başkanlığı Tarımsal Yapılar ve Sulama Şefi Ziraat Mühendisi Sezai Okçu, “Hayvancılık yapan üreticilerimizin ve yaban hayvanlarının suya ulaşmasını kolaylaştırmak için 2022 yılında 411 mahallemize 5 bin adet sıvat dağıtıp kurulumlarını yapmış bulunmaktayız. Eksik kalan mahallelerimizde ise şu ana 230 mahallemize dağıtımını tamamladık. Geri kalan 117 mahallemizde dağıtım sürmektedir” dedi.



HAYVANCILIKLA UĞRAŞAN ÇİFTÇİLERDEN BÜYÜKŞEHİR'E TEŞEKKÜR

Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığı ekipleri, Polatlı Yeniköseler Mahalle Muhtarı Ali Alcin tarafından gelen talep doğrultusunda harekete geçerek işlevini yitiren su oluğu yerine yepyeni sıvatın kurulumunu gerçekleştirdi.

Yeniköseler Mahalle Muhtarı Alcin, “Su oluşumuz eskidiği için Büyükşehir Belediyesi Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığına müracaatta bulunduk. Sağ olsunlar bugün de geldiler sıvatlarımızı monte ediyorlar. Eski sıvatlarımız çok yıpranmıştı. Hayvanlarımızı suyla buluşturabilirsek ne mutlu bize. Bu konuda Mansur Başkan’ıma ve Kırsal Hizmetler Daire Başkanlığına çok teşekkür ediyorum” diyerek memnuniyetini dile getirdi. Aynı mahallede hayvan yetiştiriciliği yapan Hamza Kirel ise şunları söyledi:

“30 senedir hayvan yetiştiriciliği yapıyorum. Oluklarımız yeterli olmadığı için Muhtarımız Büyükşehir Belediyesine başvurdu. Sıvatlarımızın montajı yapıldı. Hayvanlarımız suya kavuştu. Emeği geçenlere teşekkür ederiz.”

Rezervlerdeki artış hızı yavaşladı

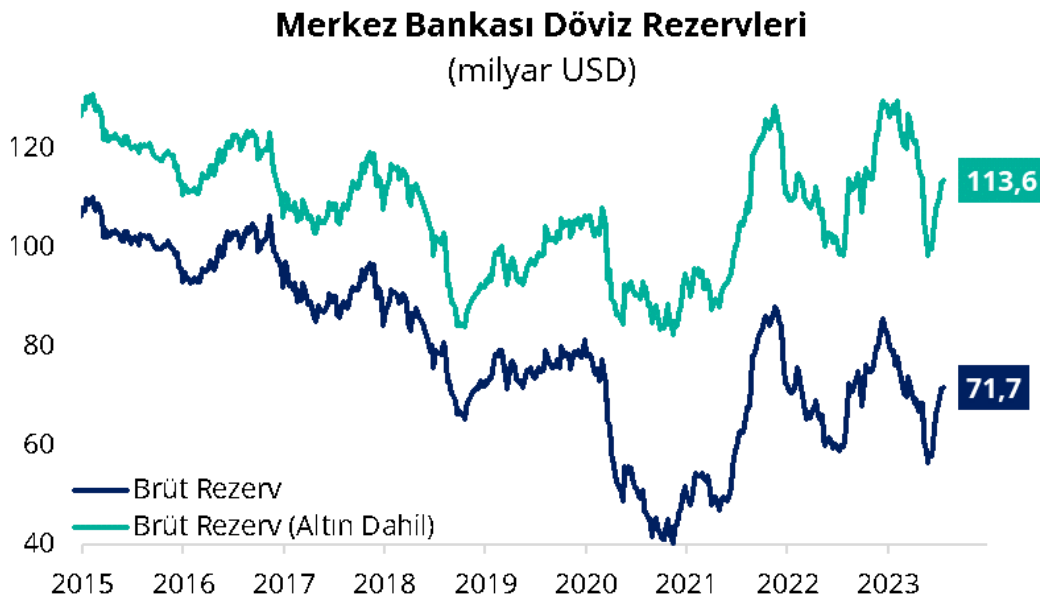
TCMB'nin altın dâhil brüt rezervleri 21 Temmuz itibarıyla 0.5 milyar dolar artarak 113.6 milyar dolara yükseldi. Böylece yılın başından bu yana rezervlerdeki gerileme 15.2 milyar dolar oldu.



ALİ ORHAN YALÇINKAYA

Döviz rezervleri

14 Temmuz haftasında 113.1 milyar dolar olan TCMB'nin altın dâhil brüt rezervleri 21 Temmuz itibarıyla 0.5 milyar dolar artarak 113.6 milyar dolara yükseldi. Böylece yılın başından bu yana rezervlerdeki gerileme 15.2 milyar dolar oldu.



Söz konusu haftada altın hariç brüt rezervler 0.3 milyar dolar artarak 71.7 milyar dolara, altın rezervleri 0.2 milyar dolar artarak 41.9 milyar dolara yükseldi.

Stand-by tanımlı bilanço'ya göre TCMB'nin net uluslararası rezervleri (NUR) bir önceki haftaya göre 435 milyon dolar artarak 13.7 milyar dolar oldu. Geçtiğimiz yılın sonundan bu yana azalış ise 13.9 milyar dolar oldu.

21 Temmuz itibari ile TCMB'nin haftalık açıkladığı Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi (URDL) verisi bir önceki haftaya göre tüm swap stokunun (Merkez Bankaları ve BIST dahil) 2.3 milyar dolar artarak 63.9 milyar dolara yükseldiğine işaret ediyor. Bu durumda, tüm swaplar hariç net uluslararası rezerv pozisyonu -50.2 milyar dolar ile bir önceki haftaya göre 1.8 milyar dolar kötüleşme göstermiş oldu.

(milyar USD)	21.07.2023
1 Brüt Rezervler	113,6
2 Bilanço İçi Yükümlülükler	99,9
3 Net Uluslararası Rezervler	13,7
Altın	34,0
Döviz	-20,3
4 Bilanço Dışı Yükümlülükler (Swap)	63,9
Altın	3,4
Döviz	60,4
Yabancı	23,4
Yurt İçi Banka	40,5
Altın	3,4
Döviz	37,0
5 Net Rezerv Pozisyonu	-50,2
Altın	30,6
Döviz	-80,7

Not: TCMB'de bulunan kamu kesimi döviz mevduatı hesaba katılmıştır.

Döviz tevdiat hesapları

Banka ve para istatistiklerine göre 14 Temmuz haftasında 171.1 milyar dolar düzeyinde olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduat hesapları (DTH) 21 Temmuz haftasında 312 milyon dolar azalarak 170.8 milyar dolara geriledi. Geçtiğimiz haftaki azalış parite ve altının ons fiyatı kaynaklı etkilerinden arındırıldığında ise DTH'lar nette 150 milyon dolar artarken, yılın başından itibaren ise azalışın 25.7 milyar dolar olduğu görülüyor.

Tüzel kişi hesaplar bir önceki haftaya göre 338 milyon dolar azalarak 67.1 milyar dolara gerilerken, gerçek kişi hesaplar 27 milyon dolar artarak 103.7 milyar dolar oldu.

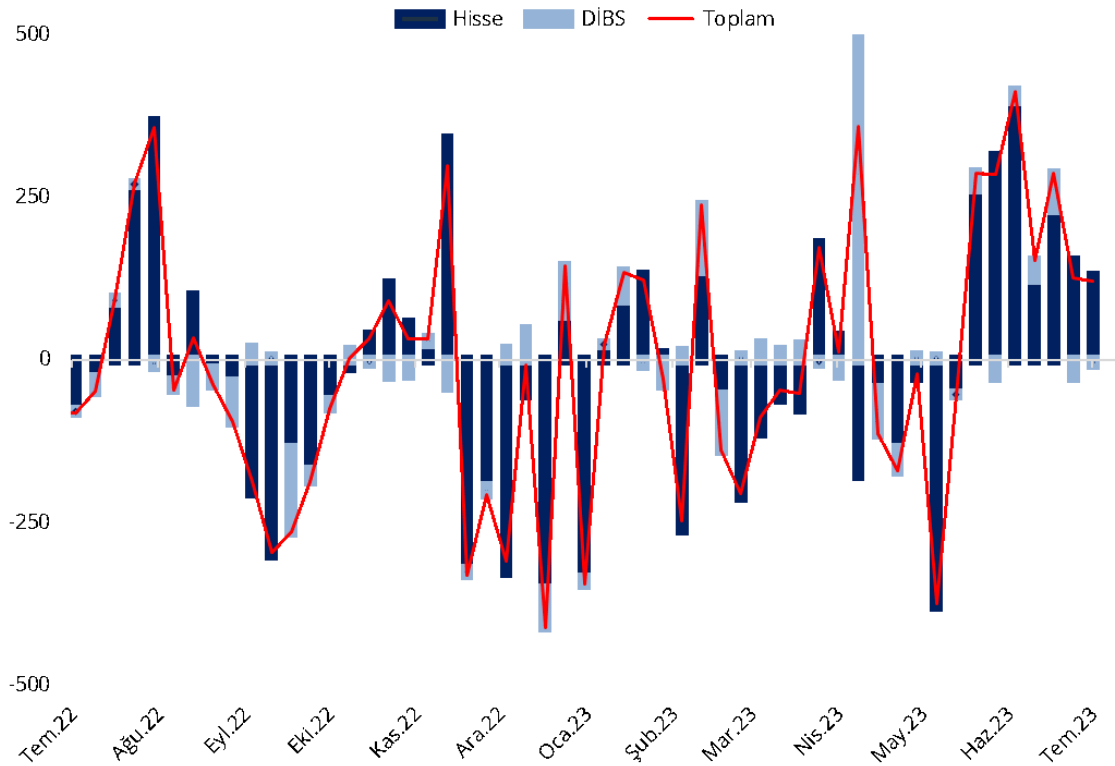
Yabancı para (YP) mevduat verisi DTH ve kıymetli maden (altın) depo hesaplarından oluşmaktadır. Buna göre ise söz konusu haftada DTH'lar 486 milyon dolar azalarak 142.1 milyar dolara gerilerken, altın mevduatı 175 milyon dolar artarak 28.7 milyar dolara yükseldi.

Kur Korumalı Mevduat (KKM) ise 21 Temmuz haftasında bir önceki haftaya göre 111.6 milyar TL artarak 3 trilyon 73 milyar TL'ye (114.4 milyar dolar) yükseldi.

Menkul kıymet hareketleri

14 Haziran haftasında 25.1 milyar dolar olan yabancıların hisse stok miktarı 21 Temmuz ile biten haftada 25.8 milyar dolara, 60.9 milyon dolar olan özel sektör tahvil ve bonoları (ÖST) 63.3 milyon dolara yükselirken, 2.1 milyar dolar olan DİBS stok miktarı 2.0 milyar dolara geriledi.

Yurt Dışı Yerleşiklerin Portföyü (milyon USD)



Piyasa fiyatı ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak hesaplandığında geçen hafta yurt dışı yerleşikler hisse senetlerinde 128.4 milyon dolar alım yaparken, DİBS'lerde 6.4 milyon dolar satış gerçekleştirdiler. Böylece menkul kıymetlere toplamda 126.1 milyon dolarlık giriş olurken, yılın başından bu yana giriş 586.9 milyon dolar oldu.

KKM, 3 trilyon sınırını aştı

Temmuzun ilk haftasında 108, ikinci haftasında 115, üçüncü haftasında ise 112 milyar lira artış gösteren Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesapları 21 Temmuz haftasında 3 trilyon 74 milyar liraya ulaştı.



Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesaplarında artış devam ediyor. BDDK verilerine göre KKM hesapları 21 Temmuz haftasında 3 trilyon 74 milyar liraya ulaştı. KKM temmuzun ilk haftasında 108, ikinci haftasında 115, üçüncü haftasında ise 112 milyar lira artış gösterdi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), kur korumalı mevduatlara zorunlu karşılık getirirken, bu kararın öncesindeki son haftada da bu mevduatlara girişlerin devam ettiği görüldü.

Merkez Bankası'nda başkan yardımcıları değişti

Merkez Bankası Başkan Yardımcılıklarına Osman Cevdet Akçay, Fatih Karahan ve Hatice Karahan atandı. Ekonomistler ve piyasa profesyonelleri, tecrübeleriyle tanınan 3 ismi de oldukça olumlu karşıladı. Özellikle atamalarda öne çıkan Cevdet Akçay, sosyal medyada gündem oldu.



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre; Merkez Bankası başkan yardımcıları **Emrah Şener, Taha Çakmak** ve **Mustafa Duman** görevden alındı. Yerlerine **Osman Cevdet Akçay, Hatice Karahan** ve **Fatih Karahan** atandı.

Resmi Gazete'de konuyla ilgili yer alan karar şöyle:

1211 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 35 inci maddesi ile 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2, 3 ve 7 nci maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası;

- Başkan (Guvernör) Yardımcısı Emrah ŞENER,
- Başkan (Guvernör) Yardımcısı Taha ÇAKMAK,
- Başkan (Guvernör) Yardımcısı Mustafa DUMAN, görevden alınmış,
- Başkan (Guvernör) Yardımcılığına Osman Cevdet AKÇAY,

- Başkan (Guvernör) Yardımcılığına Fatih KARAHAAN,
 - Başkan (Guvernör) Yardımcılığına, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Hatice KARAHAAN,
- atanmıştır.

Heyecan yaratan isim: Cevdet Akçay

Sosyal medyada yeni atamalar hakkında yorum yapan ekonomistler ve piyasa profesyonelleri, tecrübeleriyle tanınan 3 ismi de oldukça olumlu karşıladı. Özellikle atamalarda öne çıkan en önemli isim, piyasa tarafından iyi bilinen ve sevilen **Cevdet Akçay** oldu. Atama kararının duyurulmasıyla Akçay, sosyal medyada gündeme oturdu.



Cevdet Akçay, orta ve lise öğrenimini Robert Koleji'nde tamamladı. Boğaziçi Üniversitesi ekonomi mezunu olan Akçay, New York City University Graduate School and University Center'dan M.Phil ve Ph.D derecelerini aldı. Osman Cevdet Akçay, Koç Finansal Hizmetler ve Yapi Kredi de başekonomist olarak 1 Mayıs 2018 tarihine kadar görev aldı. Araştırma ve yayın alanları döviz kuru belirlenme ve borç dinamikleri, dezenflasyon olan Akçay, 1961 Trabzon doğumlu.

Hatice Karahan

Hatice Karahan, Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun olduktan sonra aynı üniversitede İktisat yüksek lisans eğitimini tamamladı ve doktora çalışması için ABD'ye gitti.

2006 senesinde Ekonomi doktorasını yaptığı Syracuse University'de ekonomi dersleri verdi. Ayrıca Center for Policy Research bünyesinde araştırmacı olarak görev aldı. Türkiye'ye geldikten sonra İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde ders verdi ve TÜBİTAK'ta danışman oldu. 2014 senesinde makroekonomi alanında doçent oldu.

TİM, MÜSİAD, İSO ve DEİK gibi iş dünyasının çeşitli kuruluşlarına ekonomi danışmanlığı yapan Karahan, 2015 yılında İstanbul Medipol Üniversitesi Ekonomi ve Finans Bölümü'nün kurucu başkanı oldu. Gazetelerde yazıları yayınlandı. 2017'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ekonomiden sorumlu danışmanı oldu.

Fatih Karahan

Fatih Karahan, 2006 yılında Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği ve Matematik bölümlerinden mezun oldu. Pensilvanya Üniversitesi'nde ekonomi üzerine yüksek lisans ve doktorasını tamamladı. Çalışma ekonomisi ve mikroekonomi üzerine çalışan Karahan, 2012 yılından beri New York Merkez Bankası'na bağlı Para Politikası Araştırma Birimi bünyesindeki İşgücü ve Ürün Piyasası Çalışmalarında ekonomist olarak yer alıyordu.

Nohut ve mercimek ihracatında yeni koşullar



Ali Ekber YILDIRIM

28 Temmuz 2023 Cuma

İhracatı kayda bağlı mallar listesinde yer alan **nohut ve kırmızı mercimek ihracatı** ile ilgili yeni kurallar getirildi. Kayıt işlemleri Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından gerçekleştirilen bu iki üründe ihracat **sınırlı** olarak yapılabilecek.

Nohutta geçen yıla göre **yüzde 45** daha az ihracat yapılabilecek. Mercimekte ise son 3 yılın aritmetik ortalamasının **yüzde 7,5'i** kadar ihracat yapmak mümkün olacak.

Nohut ihracatı nasıl olacak?

Nohut ve mercimek ihracatında kayıt izni verilirken uygulanacak kurallar şöyle:

1- Nohut ihracatında firmalara, 1 Ağustos 2023'ten 1 Ocak 2024'e kadar aylık bazda, bir önceki yılın aynı ayında gerçekleştirdiği ihracatın azami %55' i kadar ihracat kayıt izni verilecek.

2- Firma yeni kurulmuş ise veya bir önceki yılın aynı ayında ihracat gerçekleştirmemiş ise veya ilgili ayda gerçekleştirdiği ihracatın yüzde 55'i 25 tonun altında ise bunlar için aylık bazda 25 tona kadar kayıt verilecek.

Mercimek ihracatı nasıl olacak?

3- Kırmızı mercimek ihracatında firmaların 2020, 2021, 2022 yıllarında gerçekleştirmiş oldukları toplam ihracatın (Dahilde İşleme Rejimi(DİR) kapsamında yapılanlar dahil) miktar bazında 3 yıllık ortalamasının %7,5'ini aşmamak üzere firma bazında aylık olarak hesaplanan miktar için kayıt verilecek.

4- Firma yeni kurulmuş veya son 3 yılda ihracat gerçekleştirmemiş ise veya 3 yıllık ihracatının aritmetik ortalamasının yüzde 7,5'i 15 tonun altındaysa bunlar için aylık bazda azami 15 tona kadar kayıt verilecek.

28.07.2023

Mercimekte bu uygulama 01 Kasım 2023'e kadar geçerli olacak.

Bu düzenlemeye göre geçen yıl Ağustos ayında 100 ton nohut ihraç eden bir firma bu yıl Ağustos'ta en fazla 55 ton ihraç edebilecek. Yeni kurulmuş bir firma ise en çok 25 bin ton nohut ihracatı yapabilecek.

İkinci yarı enflasyon tahmininde rekor: Yüzde 32



Alaattin AKTAŞ

28 Temmuz 2023 Cuma

Kimi zaman yapılan açıklamaların perdesini aralayıp geri planda ne olduğuna, o açıklamaya hangi hesaplamalar sonucu ulaşıldığına bakmakta yarar var. Merkez Bankası'nın yeni enflasyon tahmininde olduğu gibi...

Merkez Bankası Başkanı Gaye Erkan yılın üçüncü enflasyon raporunu açıkladı ve 2023 yılı enflasyon tahminini yüzde 22.3'ten yüzde 58'e yükselttiklerini söyledi. Yüzde 58 tek başına çok anlamlı görünmeyebilir. Piyasadaki yıl sonu tahminleri de üç aşağı beş yukarı bu dolayda dile getiriliyordu. Ama ilk kez resmi olarak yüzde 58'lik bir tahmin duyduk.

Yüzde 58'lik tahmin perdesini biraz aralayalım...

Yılın ilk yarısındaki TÜFE artışı yaklaşık yüzde 20 (yüzde 19.77) oldu. Şu durumda yılın yüzde 58'de kapatılacağı tahmini, ikinci altı aydaki enflasyonun yüzde 32 (31.92) düzeyinde varsayıldığı anlamına geliyor.

Peki ikinci altı aydaki yüzde 32 yüksek mi, normal bir oran mı, bir de buna bakalım.

TÜİK'in 2003'ten bu yana hesapladığı TÜFE serisinde daha önce ikinci altı ay artışında yüzde 30 sınırı hiç aşılmamış. En yüksek artış yüzde 25.5 ile 2021 yılında görülmüş. Hani şu aylık bazda yüzde 14'e yakın artışla rekor kırılan Aralık 2021 vardı ya, o dönemde işte... Geçen yılın ikinci yarısındaki TÜFE artışı ise yüzde 15.4 olmuş.

Yani bu yılın ikinci yarısı için varsayılan yüzde 32 çok yüksek oran.

Bu düzeyde kalınabilir mi?

İkinci altı ay için tahmin edilen ya da öngörülen artış yüzde 32 ama acaba bu oranda kalmak ne ölçüde mümkün olacak? Bir kere ortada yakıcı bir temmuz gerçeği bulunduğu tartışılmaz.

Yapılan onca vergi düzenlemesi ve bu düzenlemelerin doğrudan yarattığı ve dolaylı olarak ortaya çıkardığı fiyat artışı var. Temmuz için enflasyon tahminimi bu köşede 17 Temmuz'da yazmıştım. Ne açıklanır bilemem ama temmuzdaki fiyat artışının yüzde 10'dan aşağı gelmesi pek mümkün değil. Tek haneli bir temmuz artışı pek inandırıcı bulunmayacaktır.

Eğer temmuz artışı olur da yüzde 10 dolayında açıklanırsa, yüzde 32'lik altı ay öngörüsünün tutması için son beş aya yalnızca yüzde 20'lik bir marj kalır.

Beş ay için yüzde 20! Bu elbette düşük bir oran değil ama temmuzda yapılan zamlarla fiyat artışı ağustosa girer girmez bitmeyecek tabii ki. Fena bir süreç yaşıyoruz.

Yine de gerçekçi

Geçen yıl 27 Ekim'de açıklanan 2022'nin son enflasyon raporunda bu yılın enflasyonu yüzde 22.3 olarak tahmin edildi.

Aradan üç ay geçti, bu yıl 26 Ocak'ta açıklanan raporda tahmin yine aynıydı, yüzde 22.3'tü.

Aradan bir üç ay daha geçti, 4 Mayıs'a geldik, yılın ikinci enflasyon raporu açıklandı ve tahmin yine yüzde 22.3'tü. Önceki Merkez Bankası yönetimine göre enflasyonu etkileyecek tüm göstergeler adeta stabildi, dolayısıyla da belli ki oranı değiştirmek, yukarı ya da aşağı yönlü değiştirmek, gerekmiyordu.

Oysa bakın 4 Mayıs'ta enflasyon raporu açıklanırken ilk dört aydaki fiyat artışı yüzde 15.21 olmuştu ve Merkez Bankası yıllık tahminini yüzde 22.3'te tutarak örtülü biçimde "Sekiz aydaki fiyat artışı yüzde 6.2'de kalacak" demiş oluyordu.

Dolayısıyla "Sekiz aydaki artış yüzde 6.2 olur" diyen bir Merkez Bankası yönetiminden "Altı aydaki artış yüzde 32 olur" diyen bir Merkez Bankası yönetimine geçmiş olmak görece çok olumlu bir gelişmedir. Yüzde 32, tutar ya da tutmaz, geçmişte dile getirilenlerle kıyaslanmayacak değerde gerçekçi bir tahmindir.

Gıda artışı tahmini yüzde 61.5

Merkez Bankası'nın gıda enflasyonuna ilişkin tahmini de dikkat çekici. Daha önce yüzde 27.9 olarak tahmin edilen 2023 yılı gıda enflasyonu yüzde 61.5'e revize edildi.

Bu arada 2024 ve 2025 enflasyon tahminlerinin de yüzde 33 ve yüzde 15 olarak güncellendiğini belirtelim.

Enflasyon hedefi doğruysa bu politika faizi ne?

Merkez Bankası'nın yeni enflasyon hedefi genel olarak gerçekçi bulundu ama kafalarda da bir soru işareti oluştu.

Enflasyon hedefi doğruysa bu politika faizi ne; yok eğer politika faizi doğruysa enflasyon hedefiyle uyum nerede? Yüzde 58 ve yüzde 17.5...

Yüzde 58 aşağı gelmeyeceğine göre yüzde 17.5 ne kadar yukarı çıkacak?

Mevduat faizi yaklaşımı Başkan Gaye Erkan konuşmasında mevduat faizi ile politika faizi arasındaki makasın kısa sürede daraltıldığını; bunun, hem politika faizi artırılarak, hem de alınan önlemlerle mevduat faizi aşağı çekilerek gerçekleştirildiğini söyledi.

Bu da bir başka soruyu gündeme getirdi:

Yıl sonunda enflasyon yüzde 58 olarsa, mevduat faizini yüzde 30'lara indirmek başarı mıdır? Bu durum bankacılara bir alan açar açmaya ama resmen yüzde 58 enflasyonun beklendiği bir süreçte vatandaş TL'den dövize ya da başka araçlara yönelmez mi?

Yalnızca iki buçuk yıl daha sabır!

Merkez Bankası Başkanı Erkan döviz kurunda gözlenen "düzeltme" ve "mali disipline" yönelik tedbirlerin sonucunda enflasyonun kısa vadede geçici bir yükseliş göstereceğini kabul etti.

Dezenflasyon süreci dönemine girildiğinde, görece fiyatlardaki geçici düzeltmelerin yerini, kur istikrarı, iyileşen cari denge, mali disiplin, sermaye akımlarında kalıcı güçlenme ve artan rezervlerin alacağını belirten Erkan "Söz konusu gelişmeler sonucunda enflasyonun ana eğilimi ve beklentiler tutarlı bir şekilde iyileşmeye başlayacaktır" dedi.

Ve bomba!

Başkan Erkan şöyle devam etti:

"2025 yılı sonrasını ise istikrar döneminin başlangıcı olarak görüyoruz. Bu dönemde enflasyondaki gerileme hızlanırken, öngörülebilirlik artacaktır. Kalıcı olarak gerileyen enflasyona, yatırımlar ve nitelikli büyüme eşlik edecektir."

Açık ki “2025 yılı sonrası” kavramıyla 2026’dan itibaren olan dönemi anlamak gerekiyor. Yani şunun şurasında istikrar dönemi için bu yılın son beş ayı ile 2024 ve 2025 yılları, yani yalnızca iki buçuk yıl kaldı! Biraz sabır, iki buçuk yıl nedir ki!

Alkışlı bir toplantı daha...

Merkez Bankası Başkanı Gaye Erkan’ın dünkü enflasyon raporu bilgilendirme toplantısı biter bitmez salondan bir alkış koptu.

On yıl öncesine gittim bir anda.

Ekim 2013... Dönemin Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı enflasyon raporunu açıklıyor ve yine toplantı sonrasında bir alkış...

Dünya Gazetesi’nde 1 Kasım 2013’te yer alan yazımın başlığı şöyle:

“Alkışla biten basın toplantımız da oldu”

Erdem Başçı’yı alkışlayanlar gazeteciler değil, bazı banka ve aracı kurum temsilcileri, hepsi de değil, bazıları. Bunu niye yapıyorlar, belli değil; karşılarında bir otorite var ya, herhalde alkışlamak gerekir diye düşünüyorlar. Tıpkı dün olduğu gibi... Dün de yine gazeteciler dışındaki bazı katılımcılardı alkışlayanlar.

O dönem bu alkış rezaletinin basına mal edilmemesi için Merkez Bankası’na bir çağrıda bulunmuş; ya enflasyon raporu toplantılarının adının değiştirilmesini ve basın toplantısı denilmemesini ya da eğer bu toplantılar basın toplantısıysa basın mensubu olmayanların salonda bulunmamasını önermişim. Değişiklik isimde yapıldı ve bu toplantıların adı o gün bugündür “bilgilendirme toplantısı” oldu.

Merkez Bankası’ndaki toplantı örneğin bir seminer değil, adı ne kadar bilgilendirme toplantısı ise de özünde kamuoyunu bilgilendirme amaçlı bir basın toplantısı. Yazlık sinemada film alkışlamak gibi bir tutumla Başkan alkışlamak çok tuhaf kaçıyor.

Afyon'a transfer merkezi kuracak, sebze-meyvenin yolculuğu 1 gün kısılacak



Vahap MUNYAR

28 Temmuz 2023 Cuma

2016 yılının Ağustos ayı, Capital ve Ekonomist dergilerinin “**CEO Club**” buluşması... Dönemin Gümrük ve Ticaret Bakanı **Bülent Tüfenkci**, perakende sektörünün önde gelen isimlerini dinledikten sonra kürsüye çıktı:

- **Sebze-meyve işinde tüm tarafları dinledim. Çiftçiye gidiyorum, “Ben kazanamıyorum” diyor. Toptancı aynı şeyi söylüyor, perakendeci de yakınıyor. Öyleyse tarladan 1 liraya çıkan domates market rafında 5 liraya nasıl yükseliyor?**



Migros Genel Müdürü **Özgür Tort** söz aldı:

- **Sayın Bakanım, domatesin kilosunu tarladan 1.23 liraya alıyoruz. Fire, nakliye derken raftaki fiyatı 2.5-3 liranın altına indiremiyoruz. Fiyatı aşağı çekmek için bize düşen bir görev varsa yapmaya hazırız.**

Tüfenkci yanıt verdi:

- **Sebze-meyvede nakliye sırasında yüzde 25-30 fire olduğunu biliyoruz. Birlikte bunu en aza indirmenin yollarını bulacağız. Örneğin, soğuk hava**

taşımacılığını teşvik edeceğiz. Gerekirse taşıma maliyetinin yüzde 50'sini devlet karşılayacak.

Soğuk hava depoları ile paketlemede de teşvik planladıklarını kaydetti:

- **Sebze-meyvede fire oranını yüzde 10'a indirsek, fiyatları yüzde 15-20 aşağı çekme şansı yakalarız.**

Geçen gün **Hakan Güldağ**'la birlikte BİM Birleşik Mağazalar A.Ş.'nin İstanbul'daki merkezinde şirketin İcra Kurulu Üyesi **Galip Aykaç**'la sohbet ettik.

Aykaç, Afyonkarahisar'da bir sebze-meyve transfer merkezi kurma hazırlığında olduklarını belirtti:

- **Transfer merkezi ve lojistikte yeni devreye girecek uygulamamız, sebze-meyvenin İstanbul'a yolculuğunu 1 gün kısaltacak.**

Aykaç, sebze-meyvenin nakliyesinde yolculuğun bir gün kısalabileceğinden söz edince 2016 yılı Ağustos ayında gerçekleşen toplantıda dönemin Gümrük ve Ticaret Bakanı **Bülent Tüfenkci**'nin söylediklerini anımsadım:

- **Sebze-meyvede nakliye sırasında yüzde 25-30 fire olduğunu biliyoruz. Birlikte bunu en aza indirmenin yollarını bulacağız. Sebze-meyvede fire oranını yüzde 10'a indirsek, fiyatları yüzde 15-20 aşağı çekme şansı yakalarız.**

Aykaç'a sebze-meyvede nakliye sırasında yüzde 25-30 fire olduğunu anımsattım, sürdürdü:

- **Nakliye süresinin bir gün kısalması, sebze-meyvede fireyi azaltıcı rol oynayacak. Ürünler marketlerimizin raflarına daha taze ulaşabilecek. Zamanla Adana-Mersin bölgesi ile Karadeniz'e de transfer merkezi düşünebiliriz.**

Ardından ekledi:

- **Bir süre önce Almanya'ya gittim, sebze-meyve transfer merkezlerini gördüm. Orada işin nasıl yapıldığını inceledim.**

BİM'in Afyonkarahisar'a kuracağı transfer merkezi İstanbul'a yolculuğunu 1 gün kısaltınca sebze-meyve rafa daha taze çıkabilecek, fire de bir ölçüde aşağı çekilebilecek.

Sebze-meyvede nakliye firesi 5 puan düşse, fiyatlara da tüketicinin lehine olumlu etki yapmaz mı?

Muz sarartma işlemi de yapacak

YIL 1984, Ankara... Dönemin Başbakanı **Turgut Özal**'ın makamı... **Galip Aykaç**, iş dünyasından iki önemli ismin Başbakan **Özal**'la görüşmesine eşlik ediyor.

Özal, iki iş insanını dinledikten sonra **Aykaç**'a döndü:

- **Evet delikanlı, söz sırası sende. Bu iki isimle birlikte geldiğine göre senin de söyleyeceklerin olmalı.**

Aykaç, önceden hazırladıkları notlardan taleplerini ortaya koyup sözünü noktaladı. 3 kişilik heyet **Özal**'a teşekkür edip izin istedi:

- **Efendim biz sizin daha fazla vaktinizi almayalım.**

Özal, konuklarını asansör kapısına kadar uğurladı. İki iş insanı asansöre binerken **Özal**, **Galip Aykaç**'ın omuzuna elini koydu:

- **Delikanlı, bana ayırabileceğin bir 5 dakikan daha var mı?**

Aykaç, heyecan ve gurur karışımı duygu içinde olumlu yanıtını verdi:

- **Elbette sayın Başbakanım...**

Birlikte Başbakanlık makamına geçtiler. **Özal**, masasına oturdu, yandaki dolabın üstünden aldığı dosyayı **Aykaç**'a gösterdi:

- **Bu nedir biliyor musun delikanlı?**

Aykaç yanıtladı:

- **Bilmiyorum efendim...**

Özal, sorduğu sorunun yanıtını verdi:

- **Bu dosyanın içinde benim imzamı bekleyen önemli bir kararname var. Muz ithalatına izin verecek bu kararnameye karşı Türkiye'nin önde gelen 4 önemli muz tüccarı karşı çıkıyor...**

Ardından sorusunu sordu:

- **Delikanlı, seni dinledim. Allı bir çocuksun. Yaptığın işi iyi biliyorsun. Sen benim yerimde olsan ne yaparsın? Muza ithalat kapısını açan bu kararnameyi imzalar mısın?**

Aykaç, tereddüt etmeden yanıtladı:

- **Geç bile kalmışsınız efendim.**

Özal, sorusunu sürdürdü:

- **Peki, Türkiye'ye muz ithal edilmesi piyasayı nasıl etkiler? Yerli üretici bundan nasıl etkilenir?**

Aykaç, kendinden emin, görüşünü ortaya koydu:

- **Efendim, ülkemizdeki üretim iç tüketime zaten yetmiyor. İthal edilecek muz fiyatları aşağı çeker, besin değeri çok yüksek meyveyi her kesimin yiyebileceği bir ortam oluşur. İthalatın getireceği rekabet, yerli muzun kalitesini artırıcı rol de oynar, üretim de zamanla artar.**

Özal, **Aykaç**'ın muz ithalatı konusunda kendisi gibi düşünmesine, desteklemesine çok memnun oldu. Nitekim bu sohbetten 2 iki gün sonra ithal muza kapıyı açan kararname yayınlandı.

Galip Aykaç, **Hakan Güldağ**'la ziyaretimiz sırasında Afyonkarahisar'da BİM'in kuracağı transfer merkezinin yanına bir muz sarartma tesisi kuracakları bilgisini verirken **Özal**'la anısını hatırladı, bize anlatıp ekledi:

- **Türkiye'de yılda 800-850 bin ton muz tüketiliyor. Yerli muz üretimi yıllık 650 bin tona ulaştı. Üstelik kalitesi de iyileşti. Yani, ithal muz, hem üretimi tetikledi, hem de yerli muzun kalitesini yükseltti.**

Sonra Afyonkarahisar'la ilgili bir bilgi daha verdi:

- **Afyonkarahisar'da bir de domates serası aldık. Kendi domatesimizi yetiştireceğiz. Serayı zamanla büyötmeyi planlıyoruz.**

BİM, sebze-meyvede fiyatları uygun seviyede tutabilmek için muz sarartmadan serada domates üretimine kadar her adımda doğrudan yer almayı deniyor.

Merkez'in 2023 enflasyon tahmini: %58



Naki BAKIR

28 Temmuz 2023 Cuma

Merkez Bankası, enflasyon hedeflerinde, son dönemde radikal biçimde değişen makro ekonomik görünümle uyumlu olarak yüksek oranda, ancak gerçekçi biçimde revizyona gitti. 2023 yıl sonu enflasyon tahmini 35,7 puan artışla yüzde 22,3'ten yüzde 58'e, 2024 yıl sonu tahmini 24,2 puan artırılarak yüzde 8,8'den yüzde 33'e yükseltildi.

Enflasyonun 2015 sonunda ise yüzde 15'e düşürülmesi hedeflendi. Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan, yılın 3'üncü Enflasyon Raporu'nun tanıtımı amacıyla Merkez Bankası İdare Merkezi'nde düzenlediği bilgilendirme toplantısında, enflasyon tahmininin yükseltilmesini etkileyen faktörleri açıklarken, bir önceki rapor dönemine göre TL cinsi ithalat fiyatlarındaki gelişmelerin 2023 enflasyon tahminini 7,5 puan, 2024 tahminini de 8,3 puan yukarı çektiğini bildirdi.

Bunda döviz kuru gelişmelerinin temel belirleyici olduğunu belirten Erkan, "Gıda fiyatları, gerçekleşmenin ve varsayımlardaki artışın etkisinden dolayı tahminlerimizi 2023 için 8,5 puan, 2024 için ise 6 puan yukarı yönde etkiledi" dedi.

Erkan, hane halkına yapılan transferler, vergi, ücret ve yönetilen yönlendirilen fiyat ayarlamaları gibi diğer ekonomi politikalarındaki değişikliklerin de 2023 enflasyon tahminini 7,5 puan, 2024 tahminini de 3,6 puan artırdığını belirtti.

İç talebin tahmin ettiklerinden güçlü seyretmesinin 2023 enflasyon tahminini 1,3 puan, 2024 tahminini 0,4 puan yükselttiğini belirten Erkan, ayrıca, tahmin sapması ve tahmin yaklaşımındaki değişimin etkisinin enflasyon tahminlerini 2023 için 10,9 puan, 2024 için 5,9 puan yükselttiğini kaydetti.

Erkan, kırmızı etin yanında, arz koşullarının etkilediği sebze fiyatlarında da yüksek oranlı artışlara dikkati çekerek, gıda enflasyonunun 2023'ü yüzde 61,5 düzeyinde,

2024 yılını ise yüzde 35 ile tamamlayacağı varsayımını enflasyon tahminine yansıttıklarını kaydetti.



Enflasyon tahminindeki güncelleme ve kaynakları		
	2023	2024
2023-II. Tahmin (%)	22,3	8,8
2023-III. Tahmin (%)	58,00	33,00
II. Tahmine göre artış (Puan)	35,7	24,2
Artışın kaynakları (% Puan)		
TL ithalat fiyatları (Döviz kuru, Petrol ve İth. Fiyatları Dahil)	7,5	8,3
Çıktı açığı	1,3	0,4
Gıda Fiyatları	8,5	6,0
Yönetilen Yönlendirilen Fiyatlar ve Birim İş gücü Maliyeti	7,5	3,6
Tahmin Sapması ve Tahmin Yaklaşımındaki Değişim	10,9	5,9

Amaç “ana eğilim”i düşürmek

Merkez Bankası olarak para politikasında, “enflasyonun ana eğilimini düşürmeye” odaklandıklarını ifade eden Erkan, şunları kaydetti: “Politika faizini kademeli olarak artırırken makro ihtiyati çerçevede sadeleştirme süreciyle hem piyasa mekanizmalarının işlevselliğini artıracak hem de piyasa faizlerinin enflasyon beklentileriyle daha uyumlu bir noktada şekillenmesine çalışacağız.

Bunun yanında, seçici kredi sıkılaştırması yoluyla enflasyonu hedefleyen dengeleyici adımlar atıyoruz ve atmaya devam edeceğiz. Miktersal sıkılaştırma kararlarımızla birlikte, döviz kuru ve iç talep üzerinde aşırılıklar oluşturmada TL likiditenin istikrarlı gelişimini temin edeceğiz. Çalışmalarını başlattığımız ve bir süre sonra açıklayacağımız üzere, TL tasarruf enstrümanlarını çeşitlendirecek ve sermaye piyasalarının derinleşmesini destekleyeceğiz.

Merkez Bankası güven, istikrar ve şeffaflık prensipleri doğrultusunda, tamamen verilere dayalı ve tam bir koordinasyon içinde karar verecektir.” Erkan, faiz artırımlarını, miktarsal ve seçici kredi sıkılaştırmasıyla güçlendirerek enflasyonun ana eğilimini düşürmeyi ve beklentileri çıpalamayı hedeflediklerini belirterek, tüm araçların enflasyon tekrar tek haneye ve orta vadeli hedeflere gerileyene kadar kararlılıkla kullanılmaya devam edeceğini dile getirdi.

“Kademeli ve istikrarlı ilerleyiş”

Erkan, kararlarının, enflasyon, piyasalar, parasal ve finansal koşullar üzerindeki etkilerini sürekli ölçerek, parasal sıkılaştırma sürecini dinamik biçimde optimize edeceklerini ifade ederken, kademeli ve istikrarlı ilerleyişiyle birlikte amaçlarının, beklentilerin yeniden çıpalandırmasını sağlamak ve öngörülebilirlik olduğunu vurguladı.

Erkan, Merkez Bankası rezervlerinin 14 Temmuz itibarıyla yaklaşık 15 milyar dolar artarak 113 milyar doların üzerine çıktığını belirtirken, “Fiyat istikrarı, makro finansal istikrarın olmazsa olmazıdır. Bu amaçla, güçlü bir parasal sıkılaştırma sürecini haziran ayında başlattık. Bu sürecin, kademeli, dengeli ve istikrarlı olacağını vurguladık” diye konuştu.

450-500 milyarlık fazla likidite çekilecek

Mevduat faizlerinin dolarizasyonu artırmayacak bir düzeyde olmasını önemsediklerini ifade eden Erkan, TL likiditenin dengesini gözeterek miktarsal sıkılaştırma kararını bu nedenle verdiklerinin altını çizerek şöyle konuştu: “Böylelikle sistemde biriken fazla likidite, zorunlu karşılıklar yoluyla sterilize edilecektir.

Etki analizlerine göre, değişikliklerle sistemden 450 milyar ile 500 milyar lira arasında likidite çekilmiş olacaktır” derken, finansal kaynakların arz yerine tüketime yönelerek fiyat istikrarını bozmasını da seçici kredi sıkılaştırmasıyla engellemeyi amaçladıklarını ifade etti. Erkan, bu doğrultuda, taşıt kredilerinde yüzde 3 olan büyüme sınırını yüzde 2’ye, yatırım, ihracat, tarım ve esnaf kategorileri dışında kalan diğer ticari kredilerde yüzde 3 olan büyüme sınırının yüzde 2,5’e çektiklerini hatırlattı.

Kredi kartı nakit kullanımları ve kredi mevduat hesaplarına uygulanan aylık azami faiz oranlarını da yükselterek iç talebin dengelenmesini desteklediklerini ifade eden Erkan, “Faiz uygulamalarına geldiğimizde, ihracat ve yatırım kredileri hariç, TL ticari krediler de birinci kademe kaldırılmıştır. Firma kredilerinde, faiz sınırının tek kademe olarak uygulanması, arz/talep dengesine ilave bir katkı sağlayacaktır” dedi.

Kredi genişlemesi cari açığı artırıyor

Yılın ilk yarısında bireysel kredi kartlarında yüzde 70’i, taşıt kredilerinde yüzde 68’i aşan artışlara dikkat çeken Erkan, bireysel kredilerin toplamda yüzde 40 artarak 2 trilyon liranın üzerine çıktığına işaret etti. Erkan, bu yılın ilk ve ikinci çeyrek

büyümelerinin son on yıllık ortalamasının 3 katının üzerinde olduğunu belirterek, “Kredi genişlemesi iç talebi körükler, beklentileri bozar, ithalatı ve cari açığı artırmaktadır.

Temmuz PPK toplantısında, faiz artırımının yanı sıra parasal sıkılaştırma kapsamında seçici kredi sıkılaştırması kararlarımızla kredi genişlemesinin enflasyon üzerindeki etkilerini kontrol ediyoruz” dedi. Kredilere ek olarak likiditeyi de miktarsal sıkılaştırma yaparak sterilize ettiklerini belirten Erkan, böylelikle faiz artırımlarının etkisini güçlendirdiklerini vurguladı.

Belirsizlik bitti, portföy yatırımı geldi

Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan, yurt içi belirsizliklerin etkisiyle mayısta 700 baz puanının üzerine çıkan 5 yıl vadeli CDS priminin, hazirandan itibaren belirgin bir düşüş eğilimine girdiğini ve bugün (dün) itibarıyla 435 puana gerilediğine dikkat çekti.

Erkan, bu düşüşle birlikte hazirandan itibaren 1,5 milyar doları aşan net portföy girişi gerçekleştiğine işaret ederek, “Piyasadaki kur oynaklıklarının da gerilediğini görüyoruz. 1 ay vadeli ABD doları/TL opsiyonlarının ima ettiği kur oynaklığı, mayıstaki zirve seviyesi 57 puandan, 25 Temmuz itibarıyla 20,2 puan düzeyine hızla gerilemiştir. Benzer şekilde mayısta 47 puan seviyesini gören 12 ay vadeli opsiyonların ima ettiği kur oynaklığı, 25 Temmuz’da 30 puanın altına gelmiştir” diye konuştu.

MB-piyasa faizi makası kapanacak

Para politikasının etkinliğinin güçlendirilmesine yönelik iki önemli başlık belirlediklerini hatırlatan Erkan, “Birincisi, piyasa faizleri ile politika faizi arasındaki farkın azaltılmasıdır. Haziran’daki ilk PPK kararımızdan evvel politika faizi yüzde 8,5’ken mevduat faizi ortalamada yüzde 40’ın üzerine çıkmıştı.

Haziran PPK kararının parçası olarak, faiz artırımının yanı sıra makro ihtiyati çerçevede sadeleşme sürecinin ilk adımını mevduatlarda, menkul kıymet tesisi uygulaması ile devreye aldık. Bu adımların hemen akabinde 3 aya kadar vadeli mevduat faizi yaklaşık 12 puan gerileyerek yüzde 30 seviyelerine gelmiştir” diye konuştu.



Abdulkadir Selvi

İYİ Parti ve HDP seçimlere tek başına girmeyi tartışıyor

BU yazıda yerel seçimlere dönük olarak İYİ Parti ve HDP'den iki önemli kulis haberi vereceğim. Ama önce ittifaklara ilişkin hava nasıl, ona bakmak istiyorum.

Henüz seçim iklimine girilmedi ama Ümit Özdağ ile yaptığı gizli anlaşma Kılıçdaroğlu'na duyulan güveni sarstı. Yüzde 2 oyu olan Ümit Özdağ'a biri İçişleri Bakanlığı olmak üzere 3 bakanlık ve MİT'i veren Kılıçdaroğlu, yüzde 10 oyu olan HDP'ye ne verdi diye soruluyor.

İTTİFAKSIZ KAYBEDİYOR

Ama asıl sorun yerel seçimlere ilişkin yaşanacak. CHP 25 yıl sonra İstanbul ve Ankara'yı İYİ Parti ve HDP ile yaptığı ittifak sayesinde kazandı. İttifaksız kaybediyor. 31 Mart'ta yerel seçimler var. CHP, ittifak yaptığı zaman kesin alacak diye bir tablo yok ama ittifak yapmadığı takdirde İstanbul ve Ankara'yı kaybediyor.

KARA KEDİ GİRDİ

CHP yerel seçimlere iki sıfır yenik çıkıyor.

1- CHP seçimlerde yaşanan yenilginin ve arkasından patlak veren Kılıçdaroğlu-İmamoğlu krizinin etkisiyle moral çöküntüsü yaşıyor. İmamoğlu ile Kılıçdaroğlu rakip konumuna düştüler.

Mansur Yavaş ise seçimlerden sonra Kılıçdaroğlu ile mesafeli. İkili görüşme yapmadılar, belediye başkanları toplantısında ise Mansur Yavaş, Kılıçdaroğlu'na karşı mesafeliydi.

Başkanlar ile Kılıçdaroğlu'nun arasına kara kedi girdi.

GÜVEN SARSILDI

2- Kılıçdaroğlu'nun Ümit Özdağ ile yaptığı gizli anlaşma, yerel seçimlerde ittifak yapacak partileri bir değil iki kez düşünmek zorunda bırakıyor. Ahmet Davutoğlu, Ümit Özdağ'ın Kılıçdaroğlu ile gizli protokole ilişkin açıklamasından sonra Kılıçdaroğlu'nu arıyor. Kılıçdaroğlu inkâr ediyor. Davutoğlu o bilgiye dayanarak yayına çıkıyor. "Kemal Bey'le görüştüm. Doğru değil" diyor. Sonra Kılıçdaroğlu arayıp "Öyle bir şey varmış" diyor. Davutoğlu, Faik Öztrak durumuna düşüyor. İkinci kez yanıltılıyor.

Meral Akşener'in ise gizli protokolden haberinin olmadığı söyleniyor.

İYİ PARTİ İTTİFAK YAPACAK MI

İYİ Parti yerel seçimlere tek başına girme ya da CHP ile bölgesel ittifak yapma arasında gidip geliyor. Teşkilat Başkanı Buğra Kavuncu illeri geziyor, nabız tutuyor.

Meral Akşener, milletvekilleriyle toplantıda, "Belediye başkanlığını kazanmak kadar, Türkiye genelinde alacağımız oy önemli olacak. Yüzde 10'u yüzde 15 yapabilirsek AK Parti'nin alternatifi olabiliriz. Üçüncü yol açabiliriz. İYİ Parti üçüncü yoldur" diyor.

Tabii Akşener'in önünde şöyle bir risk var. Yüzde 15 alamaz da yüzde 6'ya düşerse ne olacak?

Meral Akşener ilk günden hata yaptı. CHP'nin güdümüne girmese, HDP gölgesi partinin üzerine düşmese İYİ Parti yüzde 10'un çok üzerinde olabilirdi. Ama Meral Akşener buna cesaret edemedi.

CESARET EDEBİLECEK Mİ

Bu kez de CHP ile ittifak yapmadan seçimlere girme cesaretini gösterebilecek mi? Ondan emin değilim.

Bu konuda referansım Meral Akşener'in bizzat kendisi.

Akşener, "CHP'den 15 milletvekili istedik. Hayatımın en büyük pişmanlığıdır. O gün bugün 15 milletvekilinin bedelini ödeyemedik. Ömer Seyfettin'in diyetine döndü bu iş. Cesaret edemedik, savaştık. Bu bize kuyruk siyasetine mal oldu" demişti.

AKŞENER'DEN YENİ İTİRAF

Burada "Cesaret edemedik" cümlesinin altını çiziyorum. Çünkü Akşener, "Kumar masası" dediği 6'lı Masa'dan kalkıp 72 saat sonra tekrar oturmuştu ya, onun için de "Masadan kalktıktan sonra tekrar oturmama cesaretini gösteremedik" diyor.

Bunu bir itirafname gibi görebilirsiniz ama benim değinmek istediğim nokta farklı. İYİ Parti yerel seçimlere tek başına girmeyi tartışıyor ama Meral Akşener buna cesaret edebilecek mi, ondan emin değilim.

TÜRKİYE GENELİNDE İTTİFAK YOK

Şurası kesin.

1- İYİ Parti yerel seçimlerde CHP ile daha önceki gibi Türkiye genelinde bir ittifak yapmayacak.

2- En güçlü seçenek olarak il ve bölge bazlı ittifak görünüyor.

İstanbul ve Ankara'da Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı destekleme karşılığında bazı ilçelerin İYİ Parti'ye bırakılması isteniyor.

Ankara'da Etimesgut ve Gölbaşı ile CHP'nin elindeki Yenimahalle, İstanbul'da ise Şile, Üsküdar ve CHP'li bir belediye isteniyor.

İl bazında ise kesin bir karar verilmiş değil ama Manisa, Mersin, Balıkesir, Antalya gibi seçenekler üzerinde duruluyor.

Dediğim gibi ittifaklar konusunda İYİ Parti'de kafalar net değil. Meral Akşener'in tek başına girmeye cesaret edip etmeyeceği ise belli değil.

HDP NE YAPACAK?

CHP'nin HDP'siz İstanbul'u kazanması mümkün görünmüyor. Peki HDP bu kez CHP ile ittifak yapacak mı?

Kılıçdaroğlu'na verilen destek HDP'nin oylarını düşürdü.

HDP özellikle İstanbul'da TİP'e karşı oy kaybetti. TİP yüzde 4 oy aldı. HDP 2018 seçimlerinde İstanbul'da yüzde 12 oy almıştı Yeşil Sol Parti yüzde 8'e geriledi. Ümit Özdağ ile yapılan ittifak Yeşil Sol Parti seçmenin bir kısmının bölgede sandığa gitmemesine neden oldu.

SEÇİME TEK BAŞINA GİRMEK

Bu durumda Yeşil Sol Parti ne yapacak? Yeşil Sol Parti isminin tabanda tutmadığı düşünülüyor. Önce ismini değiştirecek. Sonra ittifak konusuna karar verecek.

HDP'nin yerel seçimlere tek başına girmesi üzerinde duruluyor.

İstanbul'u bilmem ama bölgede tartışmasız tek başına girecekler. İstanbul'da ittifak yapmama ihtimalleri de var.

CHP'YE İNTERNETTEN GENEL BAŞKAN SEÇİLMEZ

EKREM İmamoğlu'nun bugün beklenen çıkışı yapacağı yönünde haberler yapıldı. "Bir manifesto mu açıklayacak yoksa bir yol haritası mı ilan edecek?" denildi. İmamoğlu ekibi basın toplantısını yalanladı.

Ama İmamoğlu bir tweet atmakla yetindi.

Hatırlarsanız İmamoğlu," "İktidar için değişim" adıyla bir web sitesi oluşturmuştu.

İLGİ GÖRMEDİ

İmamoğlu bu siteyi 1 milyon kişinin ziyaret edip 100 binden fazla görüş ve önerinin geldiğini açıkladı.

1- Bu başarı değil. Ünlü olmayan bir sanatçı dahi böyle bir sayfa açsa daha fazla ilgi görürdü. Bu da İmamoğlu'nun çıkışının toplumda yeterince destek bulmadığını gösteriyor.

2- "Toplum, CHP'de lider ve yönetimin değişmesini, bu değişimin hem kuşak hem vizyon ekseninde olmasını istiyor" dedi.

DÜŞÜK PROFİLLİ KALDI

Ama CHP Genel Başkanlığı'na aday olduğunu açıklamadı.

CHP'de değişim, web sitesi açmakla olmaz. CHP'ye genel başkan internetten seçilmez. CHP kurultayında seçilir.

İmamoğlu, bu çıkışıyla ses getirmedi. Tam aksine düşük profilli kaldı.



Esfender KORKMAZ

MB'dan da umut yok!

Merkez Bankası 2023 yıl sonu TÜFE beklentisini yüzde 58'e çıkardı. Ekonomik istikrar için de 2025 yılını gösterdi.

Ekonomik istikrar önlemleri için önce bir istikrar programı hazırlamak gerekir. Üretici ve tüketici, yerli ve yabancı sermaye, yatırım kararları bu programa göre verilir. Ancak aynı program kapsamında popülizmin de kaldırılması gerekir. Ama anlaşılan odur ki, istikrar programı siyasi iktidarın işine gelmiyor.

Ekonomi koordinasyon kurulu ve Merkez Bankası'nın açıklamalarının altında yerel seçimler yatıyor. Her ikisi de, yerel seçimler nedeni ile hükümetin popülizmden taviz vermeyeceğini biliyor ve bu nedenle ekonomik istikrar programı yapılmıyor.

Öte yandan; Merkez Bankası her enflasyon raporunda söylediği gibi dünkü açıklamasında da para politikası olarak; Parasal sıkılaştırmaya gideceğini ve faizleri artıracığını söyledi.

Parasal sıkılaştırma;

MB başkanı; Parasal sıkılaştırma ile bireysel kredilerin kısılacağını ve bu yolla toplam talebin ve ithalat talebinin kısılacağını açıkladı.

Toplam talebi düşürmek için kitapta tüketici kredilerini kısın yazar, ama Türkiye şartlarında bu öneri çalışmaz. Zira tüketici kredilerinin toplam kredileri içindeki payı düşük, yüzde 14'tür. Tüketici asgari geçim seviyesinde yaşadığı için, kredi almazsa da aynı seviyede mal ve hizmet satın almak zorundadır.

Dahası tüketici kredisi alan ithal malı satın alamaz. İthal malına talep gelir dağılımının aşırı bozuk olmasından ve bazılarının spekülative kazanç elde etmesinden ileri geliyor.

Yine MB başkanı **“Bu yolla likiditenin arz yerine tüketime gitmesini engelliyoruz”** diyor. Arz artışı enflasyonla mücadele aracıdır. Ancak arz artışı olması için kapasite artışının olması ve yatırım yapılması gerekir.

Üretimde ithal girdi payının yüksek olması, ithalatın finansmanı açısından darboğazlar yaratıyor. Düşük kapasiteye sebep oluyor.

Üç büyük Raiting kuruluşu da, Türkiye'nin notunu **“aşırı spekülative yatırım yapılamaz”** seviyesine düşürdü. Yerli ve yabancı sermaye bu kuruluşlara bakıyor. Bu şartlarda yatırım ve işletme kredileri de yatırıma değil, döviz, altın ve gayrimenkule gidiyor.

Netice olarak biz ne dersek diyelim, yerel seçimlerde hükümet Kobi kredileri ve esnaf kredileri dağıtacak ve para sıkılaştırma politikası askıda kalacaktır.

Faiz artışı:

MB Başkanı *“faizleri yüzde 8’den yüzde 17,5’e çıkardık, Mevduat faizini de yüzde 30’a indirdik”* diyor.

Faiz konusunda bu günkü hükümetin temel yanlışı, nominal faiz üstünden politika oluşturmaya çalışmasıdır. Aynı tuzağa MB ‘da düşmüştür.

Zira MB Hem yıl sonu enflasyon hedefini yüzde 58 ilan ediyor, hem de mevduat faizini yüzde 30’a indirdim diyor. Bu durumda mevduat reel faizi yüzde eksi 17,7’ demektir. Yani tasarruf sahibi mevduata 100 lira yatırırsa, bir yıl sonra faizi ile birlikte 130 lira alacaktır. Ancak enflasyon yüzde 58 olduğu için 100 lirasının satın alma gücü 82,3 liraya gerileyecektir. Bu şartlarda TL’ de kim kalır? TL’ den kaçış hızlanır. MB görevi TL’ yi korumaktır. Demek ki görevini yapamıyor.

ABD, FED faizleri yüzde 0,25 artırdı ve 5,25-5,50 aralığına yükseltti. Yıllık TÜFE oranı da yüzde 3 oldu. Demek ki ABD’ de reel faiz yüzde 2,43 tür. Avrupa Birliği de faizleri artırıyor.

Türkiye’nin yapması gereken, gösterge faizini reel faiz seviyesine çıkarmak ve enflasyon düştükçe indirmek olmalıydı. MB, 2018 yılında böyle yaptı. Gösterge faizini yüzde 24’e çıkardı. Bu yolla hem 2018 Eylül – Ekim’de yüzde 25 olan enflasyonu bir yıl sonra yüzde 9’a indirdi. Hem de dolar kuru 6,5 liradan 5,5 liraya geriledi. Merkez bankası enflasyon düştükçe gösterge faizini de düşürdü.

Aslında hepimiz boşa çene yoruyoruz. Zira sabah gazetesindeki bir köşe yazarına göre, Sayın Cumhurbaşkanı MB’na **“faiz artışında dikkatli olun, virajı geniş alın”** demiş. O zaman MB faizleri reel faiz seviyesine çıkaramaz, topu çevirmeye devam eder.



İbrahim Kahveci

Zamlara şükredeceğiniz dönem de gelecek...

Seçimlerden önce kendimi paralarcasına ısrarla ama ısrarla anlatmaya çalıştım... İktidarın devamı halinde ne olacak diye...Önümüzde iki seçenek vardı:

1- Nebati dönemi gibi faizler düşük ama daha da düşük tutulur... Dış açık rekorlar kırmaya devam eder, sanal bolluk sürer ve turizm desteği ile bu yazı da atlatırız. Bu dönemde kişisel ilişkilerle Duyun-i Umumiye benzeri bilinmeyen para anlaşmaları ile 1.0-1,5 yıl sonra öyle patlar öyle patlarız ki, tarihte görülmedik BÜYÜK ÇÖKÜŞ yaşarız. Koca koca kurumların-şirketlerin battığını, işsizlerin 10-15 milyona ulaştığı bir çöküş....

Çok şükür bu senaryoya geçmedik.

Peki ikinci senaryomuz neydi? Onu da yeniden hatırlatalım (bu yazılar arşivde duruyor)

2- Derhal kemer sıkma politikasına geçerek reel politiğe döneriz. İşte bu noktada da çok ciddi sıkıntılar yaşarız ama ilk maddedeki büyük çöküş yaşamayız. Bu BÜYÜK SIKINTI seçeneğinde 3-4 milyon kişi işini kaybeder ve işsiz sayısı 6-7 milyona kadar yükselebilir. Bu kemer sıkma dönemi 2 yıl civarı sürer ve sonrasında kısmen toparlayabiliriz.

Şu anda ne uygulanıyor dersiniz hemen söyleyelim: Hibrit politika... Yani üstteki iki maddenin karması. Yani **yerel seçimler bekleniyor**.

Bu ne anlama geliyor: **Büyük Çöküş** dönemi yaşamayacağız ama **Büyük Sıkıntı** dönemi maliyetini de artırıyoruz.

Maliyet artıyor ama maliyetin bir kısmı da fatura ödemesi gereken topluma fatura ediliyor. Fatura iki şekilde ödettiriliyor:

1-Vergi ve Zamlar

2-Enflasyon

Bu nedenle hibrit dönemi kemer sıkmanın daha ilk aşamasını yaşıyoruz. Maalesef ödediğimiz faturanın beklenen etkisini alamayacağız... Çünkü diğer ayak olan reel politik denge uygulanmıyor...

İşte o ayak YEREL SEÇİMDEN sonra uygulanacak. Yani **reel politik-ortodoks politikalar..**

Neden mi? Onu da izah edelim: TL'nin ve piyasanın yerine oturması için TL getirisinin nominalden reele dönmesi gerekiyor. **Negatif faiz ve yüksek enflasyon ortamında hiçbir fiyatlandırma reel olamaz...** Bugün konut fiyatları ve kira krizi dedikleri şey nerede ise tamamen negatif faiz politikasının sonucudur.

İktidar konut krizini bilerek ve planlayarak istedi... Keza bunun sonucu kiralara patlayacağını da çok iyi biliyordu. Hatta bu politikanın devamı halinde bu sorunun daha da derinleşeceğini de çok çok iyi biliyorlar.

Kısaca **her şey biliniyor, planlanıyor ve iktidar tarafından uygulanıyor.**

Yerel seçimden sonra ne olacak?

Peşinen söyleyeyim: Zamları o kadar konuşmayacağız... Yerel seçimlerden sonra son zamlar yapılacak ama devamında zamlar ve vergi artışları öyle olmayacak...

Çünkü gerek kalmayacak.

Millet zamlara şükredecek noktaya yerel seçimlerden sonra gelecek. Reel politikaya tam geçiş olmak zorunda ve olduğunda da işte o zaman enflasyon hızla düşmeye başlayacak. Hatta cari dengede de çok ciddi iyileşmeler olacak.. Ama yaklaşık 3-4 milyon kişi de işini kaybedecek...

2019 yılındaki senaryonun bir benzeri ama daha sertini yaşayacağız... O dönemde 2 milyon 252 bin lise ve lise altı eğitilmiş işini kaybetmişti... Şimdi bu sayı 3-4 milyon civarına ulaşabilir.

Sorarım size... İş ve geliri olan biri zamlara tepki duyabilir... Ama işini ve gelirini kaybeden birinin fiyat düşüşlerine tepkisi ne olabilir?

İşte o dönem yerel seçimlerden sonra...

YA MUHALEFET OLSAYDI

Tekrar edelim.. Bu yazdıklarımın tamamını seçimlerden önce defalarca yazdım ve defalarca ekranlardan anlattım. Hepsi arşivlerde...

Seçimlerde iktidar değişseydi ne olurdu?

Muhalefetin ekonomi kadroları parti liderlerinin çok çok otesinde bir güce ve bilgi birikimine sahiplerdi. Ve çok iyi uyumlu çalışıyorlardı.

İktidarın kaybettiği GÜVEN muhalefet için hiç sorun değildi. Kadroların gücü çok yüksekti ve güveni çok yüksek olacaktı. (şu an iktidarın politik maliyetinin ykseklėi kaybettiği güvenden dolaydır. Politikaları ana hatları ile doğrudur ama güven kaybı maliyeti kat be kat artırıyor)

Muhalefetin uygulayacağı politika kesinlikle bir maliyet içerecekti. Ama güven ve her adımın bütüncül olması nedeniyle maliyet çok ama çok sınırlı kalacaktı. (Bütüncül politika hem adalet hem eğitim hem de ekonomi gibi)

Mesela sıkıntı dönemi süresi için şu an iktidar hakkında en az 2 yıl civarı diyoruz ama muhalefet olsaydı bu süre en fazla 4-6 ay sürebilirdi. Veya işsiz sayısı açısından iktidar için 3-4 milyon dediğimiz sayı muhalefet için 300-600 bin arasında kalırdı.

Hem maliyet kısa sürerdi hem de oranı çok düşük kalırdı. (Burada Kemal Kılıçdaroğlu'nun 'Ortak Politikalar" metni dışında verdiği popülist vaatlerin uygulanmayacağı varsayımını da kullanıyoruz)

Kısaca artık muhalefet olsaydı ne olurdu kısmını tartışmanın da hükmü yok. **O tren çoktan katı...** Herkes maliyeti hesaplasın ve faturasını odesin. Hatta zamlara bile şkredeceğimiz dönem geldiğinde de kimse işsizlikten yakınmasın. **Bunu biz istedik...** Yüzde 52 ile işsizliği, yoksulluğu ve fakirliği biz tercih ettik.

Bilerek ve isteyerek oy verdik. Ve de vereceğiz...

NOT: Türkiye'nin ekonomide gerçek sorunları keşke zam-enflasyon gibi şeyler olsa... Asıl sorunumuz YAPISAL YIKIMDIR ve uzun vadede bize çok daha büyük acılar yükleyecek... Arşiv yazılarımdan bakabilirsiniz. Ağlayın ama acı acı ağlayın... Çok ama çok karanlık.